

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

09../06/2013

Sayı : 54045643/610- 3093
Konu : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi a) 07.06.2013 tarih ve KAN.KAR.BŞK. 43452547-120.00-7/24441-212759 sayılı yazı
b) 13.06.2013 tarih ve 31853594-610-2-4528-3185 sayılı yazı.

İlgi (a)'da kayıtlı yazınız ile Başbakanlığa gönderilen ve İlgi (b)'de kayıtlı yazı ile Başbakanlıktan Bakanlığımıza gönderilen yazı ekinde yer alan Balıkesir Milletvekili Ayşe Nedret AKOVA'ya ait 7/24441 esas no'lu yazılı soru önergesine ilişkin görüş ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EK:
Görüş 7/24441 (2 sayfa)

DAĞITIM:

Gereği:
TBMM Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi :Ayşe Nedret AKOVA
Balıkesir Milletvekili
Esas No :7/24411

Şekerin ana hammaddesi şeker pancarı ve şeker kamışı olmasına rağmen, şeker üretimi hususundaki yabancı tekellerin güdümündeki devlet politikaları, şeker pancarı üretim alanlarını daraltmış, şeker fabrikalarının kapatılmasına ve birçok kişinin işsiz kalmasına neden olmuştur. Nişasta bazlı şeker (NBŞ)'lerin birçok sağlık sorununa neden olduğu bilimsel olarak bilinmesine rağmen, ülkemizde şeker pancarı üretiminin aleyhine, NBŞ üretim kotaları her yıl hem artırılmakta, hem de üretimi ve iç piyasaya satışı birkaç firmanın tekelinde tutulmaktadır. NBŞ'lerin üretimi ve iç pazara satılması şeker piyasası üzerinde yabancı tekellere tanınan bir kapitülasyondur. Bu bağlamda;

SORU 1) Şeker pancarından üretilen şekerin kullanılması daha sağlıklı iken, NBŞ üretimine ve kullanılmasına neden izin verilmektedir?

SORU 2) 2002'den bu yana yıllar itibariyle NBŞ üretimi ne kadardır ve hangi oranlarda artırılmıştır?

SORU 3) NBŞ üretimi neden birkaç firmanın tekeline bırakılmıştır? NBŞ üretimi yabancı firmaların isimleri nedir?

SORU 4) Şeker piyasasındaki üreticinin ve tüketicinin aleyhine olan yanlış politikalardan ne zaman vazgeçilecektir?

CEVAP 1-2-3-4) Şeker üretimi ile ilgili düzenlemeler 19/04/2001 tarih ve 24378 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 4634 sayılı Şeker Kanunu kapsamında Şeker Kurumu ve Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. tarafından yürütülmektedir.

Sorulara ilişkin Şeker Kurumu'ndan alınan cevabi görüş aşağıda ver almaktadır.

Dünyada şekerle kota uygulanan ülkelerde olduğu gibi, ülkemizde de nişasta bazlı şeker (NBŞ) uygulanan kotanın sağlıkla ilgisi bulunmamaktadır. Şeker üretimine uygulanan kota sistemi, ülkelerin kendi şartlarına göre şeker arzının düzenlenmesine yöneliktir.

Nişasta bazlı şeker (NBŞ) ile ilgili olarak Sağlık Bakanlığı'nın oluşturduğu Bilimsel Danışma Kurulu raporunda;

- Gıda maddelerinde beraberce bulunmalarından dolayı glukoz ve fruktozdan ibaret şeker ile NBŞ arasında insülin salgılanması ve tokluk duygusu veren hormonlar üzerindeki etkileri yönünden bir farklılık bulunmadığı,
- Fruktozun kansere neden olduğunu kanıtlayacak ve kanserle ilişkilendirecek bir bilimsel kanıt bulunmadığı,
- Mevcut beslenme şeklimizde fruktozun, yalnız başına tüketilmesinin mümkün olmadığı, bu nedenle fruktozun insülin direnci ve şeker hastalığına yol açacağı yönündeki iddiaların da yeterli bilimsel kanıtlarla desteklenemediğinin görüldüğü,
- Gıdaların doğal yapısında bulunan şeker dışında, gıdaya üretim aşamasında eklenen şekerler ile çay şekeri olarak adlandırılan sakarozun toplam günlük alım miktarının ihtiyaç duyulan günlük enerji miktarının % 10'unu geçmemesi gerektiği, bu nedenle vatandaşlarımızın, günlük gıda ihtiyacını karşılarken sadece fruktoz içeren şekerli gıdalar değil içinde şeker içeren tüm gıdaların alımında dikkatli olmaları ve fazla tüketimden kaçınmalarının büyük önem taşıdığı,
- Bu bilgiler ışığında, kamuoyunda tereddütlere neden olan fruktoz iddialarının bugün

itibarı ile yeterli bilimsel zemininin olmadığı anlaşıldığı hususlarına yer verilmiştir.

4634 sayılı Şeker Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrası, “Şeker üretimi ve arzında istikrarı sağlamak amacıyla pazarlanacak şeker miktarı, sakaroz kökenli ve diğer şekerler için ayrı ayrı olmak üzere şeker türlerine göre, gerektiğinde dönemsel olarak kotalar ile belirlenir. Nişasta kökenli şekerler için belirlenecek toplam A kotası, ülke toplam A kotasının % 10'unu geçemez. Bakanlar Kurulu bu oranı, Kurumun görüşünü alarak % 50'sine kadar artırmaya, % 50'sine kadar eksiltmeye yetkilidir.” hükmü gereğince tahsis edilen kotanın artırılıp eksiltilmesine Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır.

Şeker Kurulu tarafından tahsis edilen kotalar, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten bugüne kadar Kanunda belirtilen %50 sınırını aşmayacak şekilde Bakanlar Kurulu Kararı ile %25, %35 ve %50 oranlarında artırılmıştır.

1956 yılında yürürlüğe giren 6747 sayılı Şeker Kanunu pancar ve pancar şekeri sektörünü düzenlemeyi amaçlamıştır. 6747 sayılı Kanun doğrudan doğruya pancar şekeri sektörü ile ilgili olup, pancar şekeri fabrikası kurulmasını Bakanlar Kurulu iznine bağlamıştır. 6747 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği dönemde NBŞ in ülkemizde ve dünyada endüstriyel üretimi söz konusu değil iken ilk kez 4634 sayılı Şeker Kanun kapsamında ele alınmıştır.

NBŞ üretimine ilişkin ilk kota 4634 sayılı Şeker Kanununun yürürlüğe girdiği tarihte faaliyette olan NBŞ şirketleri için uygulanmıştır. Sonradan ihraç amaçlı olarak faaliyete başlayan bazı şirketlerin kurulu kapasitesi ihtiyacın çok üzerinde olması sebebiyle kota tahsisi yapılmamıştır.

Faaliyetteki şirketlere kota tahsisleri 4634 sayılı Şeker Kanununun 3 üncü maddesi ve Şeker Kotalarının Düzenlenmesine İlişkin Yönetmeliğin ilgili hükümleri çerçevesinde yapılmaktadır. 4634 sayılı Şeker Kanununun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla, şeker üretim faaliyetinde bulunan tüm pancar ve nişasta bazlı şeker fabrikaları, fabrikaların kapasiteleri ve son üç yıllık üretimleri tespit edilmek suretiyle kota tahsisi yapılmıştır.

4634 sayılı Şeker Kanunu, şeker talebinin yerli üretim ile karşılanmasını ve sektörde rakip durumda olan ürünlerin (pancar şekeri ve nişasta bazlı şeker) dengeli ve istikrarlı olarak, birbirlerine zarar vermeksizin üretilmelerine imkan verilmesini amaçlamaktadır. Bu kapsamda 4634 sayılı Kanun'da, rakip ürünler arasında kurulmak istenen dengenin en önemli aracı olarak kota sistemi yer almaktadır.

Şeker Kanunu ile getirilen kota sistemi, yurt içine arz edilen NBŞ miktarını kota ile belirlenen miktarla sınırlamış ve pancar ve pancar şekeri üretiminin sürdürülebilirliğini sağlamıştır.

4634 sayılı Şeker Kanunu, pancar şekeri ve nişasta bazlı şekerler için belli oranlarda kota tahsisi yoluyla her iki kesim arasında makul bir denge tesis etmeyi ve her iki kesimi de korumayı amaçlamaktadır. Şeker Kurumunun görevi yerli üretimi korumak olup, hiçbir kesimin menfaatinin diğerinden üstün tutma gibi bir tercih söz konusu değildir.

NBŞ in, kota uygulama öncesi 2001/2002 pazarlama yılında yurt içine arz edilen miktarı 463 Bin ton iken, 11 yıllık kota uygulamasının sonunda Bakanlar Kurulu Kararı ile genellikle %50 artırılmış olan NBŞ kotası ve yurt içi arzı %24 daraltılarak 350 Bin ton'a düşmüştür. Yani 4634 sayılı Şeker Kanunu ile getirilen kota uygulaması ülkemizde NBŞ arzına kısıtlama getirmiştir.